

NIEUWSBRIEF
SEPTEMBER 2026

vso·pro

Deze nieuwsbrief is een uitgave van netwerk vso·pro: vso·pro is een initiatief van de Sectorraad GO en de Sectorraad Praktijkonderwijs met als doel om zoveel mogelijk jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs aan het werk te krijgen én te houden.

Eens per kwartaal praten we je met deze nieuwsbrief bij over belangrijke ontwikkelingen: landelijk en regionaal. Ook op onze website vsopro.nl houden we je op de hoogte.

Nieuwe ontwikkelingen vragen ook om ruimte voor maatwerk

In onze LinkedIn-post over de ontwikkelingen voor pro en vso aan het begin van het nieuwe schooljaar, kregen we waardevolle reacties uit het werkveld. Een van de aandachtspunten die naar voren kwam, is de praktische uitvoerbaarheid van nieuwe wet- en regelgeving en de ontwikkelingen in het toezicht. Wat betekenen deze veranderingen voor de werkdruk, beschikbare middelen en de ruimte voor maatwerk binnen scholen?

Een terechte aanvulling. Want naast de inhoud van nieuwe wet- en regelgeving en de ontwikkelingen in het toezicht, is ook de praktische uitvoerbaarheid van belang.

De Wet van school naar duurzaam werk vraagt om een verdere versterking van de begeleiding van jongeren naar werk. Dat biedt kansen om jongeren beter te ondersteunen bij een duurzame overstap van school naar de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd vraagt dit van scholen, gemeenten en andere betrokken partijen om tijd, samenwerking en ruimte om deze begeleiding passend vorm te geven.

Voor pro en vso is maatwerk daarbij essentieel. Geen leerling, school of arbeidsmarktvraagstuk is hetzelfde. De vraag hoe we de ambities van de wet kunnen vertalen naar de dagelijkse praktijk, verdient daarom blijvende aandacht.

Binnen het Landelijk Netwerk vso•pro blijven we ontwikkelingen volgen en ervaringen uit het werkveld met elkaar delen. Want goede ondersteuning van jongeren vraagt niet alleen om duidelijke kaders, maar ook om de ruimte en middelen om die in de praktijk waar te maken.

Pro-jongeren qua aandeel werkenden dicht bij mbo-bol-uitstromers zonder diploma

Hoe vergaat het jongeren op de arbeidsmarkt nadat zij het onderwijs verlaten? CBS-cijfers maken het mogelijk om jongeren uit het praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) te vergelijken met andere jongeren, zoals mbo-schoolverlaters.

Voor jongeren die in schooljaar 2020/'21 uitstroomden, zijn drie jaar later duidelijke verschillen zichtbaar. Van de pro-jongeren in de arbeidsmarktpopulatie had op dat moment 71,1% werk. Bij jongeren uit het vso-uitstroomprofiel arbeid was dat 45,0%.

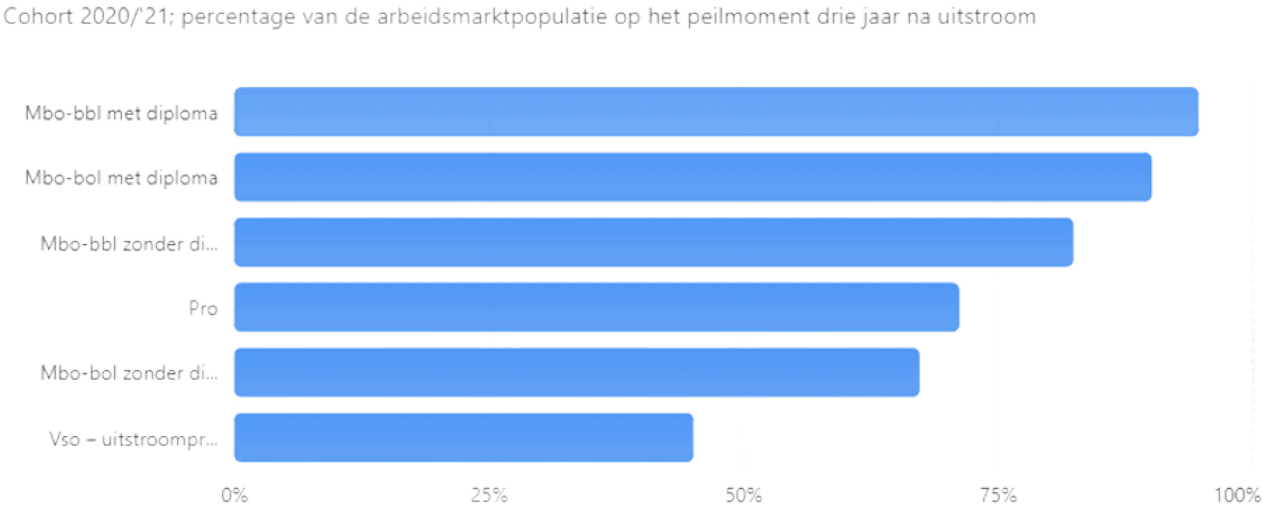
Een vergelijking met het mbo plaatst die cijfers in een breder perspectief. Van de gediplomeerde mbo-uitstromers had drie jaar na uitstroom 90,0% van de bol-jongeren en 94,6% van de bbl-jongeren werk. Bij jongeren die zonder diploma het mbo verlieten, zijn de verschillen groot: onder bol-uitstromers zonder diploma had 67,2% werk, tegenover 82,3% van de bbl-uitstromers zonder diploma.

Het aandeel werkenden onder pro-jongeren ligt daarmee dicht bij dat van mbo-bol-uitstromers zonder diploma. Tegelijk ligt het duidelijk hoger dan bij jongeren uit vso-arbeid en lager dan bij gediplomeerde mbo-uitstromers.

Ook bij uitkeringen zijn verschillen zichtbaar. Drie jaar na uitstroom ontving 22,6% van de pro-jongeren in de arbeidsmarktpopulatie een uitkering, tegenover 46,0% van de jongeren uit vso-arbeid. Bij mbo-bol-uitstromers zonder diploma was dat 21,0%. Onder gediplomeerde mbo-uitstromers ging het om 7,0% bij bol en 5,8% bij bbl. Werk en een uitkering kunnen daarbij samengaan.

De cijfers laten ook zien dat 'mbo-uitval' geen homogene categorie is. Bbl-uitstromers zonder diploma hebben op het meetmoment aanzienlijk vaker werk dan bol-uitstromers zonder diploma. De leerwerkstructuur van de bbl kan een relevante context zijn, maar uit deze cijfers kan geen oorzakelijk verband worden afgeleid.

Een belangrijke kanttekening is dat CBS de arbeidsmarktpositie op een peilmoment meet. De cijfers laten zien of jongeren drie jaar na uitstroom werk hebben, maar niet of zij in de tussenliggende periode onafgebroken hebben gewerkt of dezelfde baan hebben behouden. Voor conclusies over duurzaam werk of baanbehoud is daarom aanvullende informatie nodig.

Bron: CBS. Teruggekeerd in onderwijs en personen die niet in de BRP staan, behoren niet tot de arbeidsmarktpopulatie. De cijfers meten werke op een peilmoment en niet onafgebroken baanbehoud.

Inspectie vraagt aandacht voor mentale gezondheid en criminele uitbuiting

De Inspectie van het Onderwijs vraagt in De Staat van het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs 2026 aandacht voor de mentale gezondheid en veiligheid van kwetsbare jongeren. De Inspectie constateert dat veel jongeren kampen met mentale problemen en psychische klachten en noemt met name jonge tieners die relatief veel tijd op sociale media doorbrengen als kwetsbare groep.

Daarnaast schrijft de Inspectie dat leerlingen binnen het praktijkonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs een verhoogd risico lijken te lopen op criminele uitbuiting. Dat woord 'lijken' is belangrijk: de Inspectie signaleert een verhoogd risico, maar stelt niet dat iedere pro- of vso-leerling extra kwetsbaar is of dat er een rechtstreeks oorzakelijk verband bestaat tussen onderwijssoort en uitbuiting.

Voor scholen benadrukt de signalering vooral het belang van goede relaties met leerlingen en aandacht voor veranderingen in hun situatie. Ook samenwerking buiten de school kan nodig zijn. De landelijke aanpak rond jongeren zonder opleiding of werk benadrukt eveneens dat scholen, gemeenten en Doorstroompunten waar nodig moeten samenwerken met partijen uit bijvoorbeeld zorg, schuldhulp en veiligheid.

Daarbij past een zorgvuldige benadering. Niet ieder afwijkend gedrag is een signaal van uitbuiting en scholen hoeven complexe problematiek niet zelf op te lossen. Wel kunnen medewerkers een belangrijke rol spelen bij vroegtijdig signaleren, bespreekbaar maken en doorgeleiden.

Uitstroommonitor: wat leren we van onze oud-leerlingen?

Hoe verloopt de overgang van school naar werk, opleiding of een andere vervolgstap? En hoe gaat het daarna met onze oud-leerlingen? De Uitstroommonitor helpt scholen om hier zicht op te houden.

De Sectorraad Praktijkonderwijs heeft de Uitstroommonitor dit jaar aangepast. De vernieuwde monitor sluit aan bij de Wet van school naar duurzaam werk en bevat onder andere vragen over de loopbaanbegeleiding die scholen na uitstroom aanbieden.

De gegevens geven inzicht in de bestemmingen van leerlingen en de ontwikkeling van hun loopbaan na school. Daarmee vormen ze een belangrijke basis om te kijken naar de aansluiting tussen onderwijs, begeleiding en de arbeidsmarkt. Voor vso·pro is dit een belangrijk onderwerp. Want jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs helpen om aan het werk te komen én te blijven, vraagt om goede begeleiding en zicht op wat er na school gebeurt.

Tegelijkertijd vertellen cijfers niet het hele verhaal. Achter iedere uitstroombestemming zit een jongere met eigen mogelijkheden, wensen en ondersteuningsbehoeften. Juist de combinatie van gegevens en ervaringen uit de praktijk helpt om de begeleiding

verder te ontwikkelen. De Uitstroommonitor biedt daarmee kansen om van elkaar te leren en samen te werken aan een duurzame overgang van school naar werk. Het is dus waardevol de uitstroommonitor ook dit jaar weer in te vullen, dit kan nog t/m 31 oktober.

Uit de Uitstroommonitor najaar 2025, opgenomen in Staat van het Praktijkonderwijs 2026, blijkt dat 153 PrO-scholen gegevens registreerden over 6.058 schoolverlaters uit 2024–2025. Daarvan ging 40,1% naar mbo-bol, 24,6% naar arbeid en 12,1% naar een combinatie van arbeid en mbo-bbl. 3,7% had bij uitstroom geen werk of school en bij 1,4% was de bestemming onbekend. Volgens de gehanteerde definitie werd 96,6% succesvol geplaatst.

Meer weten? Bekijk de informatie over de Uitstroom- en volgmonitor van de Sectorraad Praktijkonderwijs.

Internationaal leren, samen sterker worden

Op 27 november 2026 vindt het GOngres International plaats, georganiseerd door de Sectorraad GO en Nuffic. Onder het thema Together for the best education komen professionals uit binnen- en buitenland samen om kennis, ervaringen en inspirerende praktijkvoorbeelden te delen.

Een mooie gelegenheid om nieuwe inzichten op te doen, ervaringen uit te wisselen en samen te werken aan de verdere versterking van het gespecialiseerd onderwijs en de overgang naar werk. Zet 27 november in je agenda!

Meer informatie over het congres en de mogelijkheid om je aan te melden vind je via de website van de Sectorraad GO. Het programmaboekje vind je hier.

Heb jij een mooi praktijkvoorbeeld of een inspirerend verhaal?

In onze nieuwsbrief delen we graag mooie praktijkvoorbeelden en inspirerende verhalen uit het vso en pro. Door te laten zien wat er in de praktijk gebeurt, kunnen we van elkaar leren en elkaar inspireren.

Heb jij een mooi voorbeeld uit jouw regio dat het delen waard is? Laat het weten aan de netwerkcoördinator van jouw regio.

Contact opnemen? L.bomers@vsopro.nl of kijk op www.vsopro.nl

Wil je je uitschrijven voor de nieuwsbrief? Klik dan hier.